

Justitsministeriet

Civil- og Politiafdelingen

Dato: 12. juli 2005
Kontor: Det Internationale Kontor
Sagsnr.: 2005-3061/1-0009
Dok.: CDH40325

Samlenotat vedrørende den sag, der forventes behandlet på det ekstraordinære rådsmøde (retlige og indre anliggender) 13. juli 2005.

Side:

2-9 Rådets erklæring om bekæmpelse af terrorisme

Rådets erklæring om bekæmpelse af terrorisme

Nyt notat.

Resumé

EU's indsats mod terrorisme har gennem de seneste år løbende været drøftet i Rådet og blandt stats- og regeringscheferne i Det Europæiske Råd, og der er i den forbindelse truffet beslutning om såvel overordnede rammer for indsatsen som konkrete tiltag på området. I lyset af de voldsomme terrorhandlinger i London den 7. juli 2005 har det britiske formandskab fremlagt et udkast til rådserklæring om bekæmpelse af terrorisme, der forventes drøftet på et ekstraordinært rådsmøde (retlige og indre anliggender) den 13. juli 2005 med henblik på vedtagelse. Sagen vurderes ikke at give anledning til overvejelser i forhold til nærhedsprincippet. Sagen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdninger til sagen. Fra dansk side er man positiv over for de beskrevne tiltag i rådserklæringen.

1. Baggrund

EU's indsats mod terrorisme har gennem de seneste år løbende været drøftet i Rådet og blandt stats- og regeringscheferne i Det Europæiske Råd, og der er i den forbindelse truffet beslutning om såvel overordnede rammer for indsatsen som konkrete tiltag på området.

I lyset af de voldsomme terrorhandlinger i London den 7. juli 2005 har det britiske formandskab fremlagt et udkast til rådserklæring om bekæmpelse af terrorisme, der forventes drøftet på et ekstraordinært rådsmøde (retlige og indre anliggender) den 13. juli 2005 med henblik på vedtagelse.

2. Indhold

Formandskabets udkast til rådserklæring er opdelt i 10 punkter, der indeholder en række elementer inden for bl.a. politi- og strafferetligt samarbejde, sikkerhed, civilbeskyttelse, beskyttelse af infrastrukturer og eksterne relationer. De enkelte elementer i udkastet til rådserklæring udgør en videreudvikling af de tiltag, der allerede er iværksat eller er truffet beslutning om at iværksætte inden for de enkelte områder, jf. navnlig handlingsplanen for EU's indsats mod terrorisme, der senest er opdateret i juni 2005, og Haag-programmet (der fastlægger de overordnede målsætninger for samarbejdet om retlige og indre anliggender) og den handlingsplan til opfølgning herpå, som blev vedtaget af Rådet (retlige og indre anliggender) i juni 2005.

Det skal bemærkes, at gennemførelsen af de konkrete tiltag på sædvanlig vis vil blive forelagt for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg forud for behandlingen af de enkelte sager i Rådet.

Punkt 1

Indledningsvist tager Rådet afstand fra terrorhandlingerne i London den 7. juli 2005 og kondolerer ofrene og deres familier. Samtidig understreges det, at Rådet står samlet og er fast besluttet på, at terroristerne ikke vil nå deres mål.

Punkt 2

Endvidere understreges det, at terrorangrebene er en krænkelse af alt, hvad Den Europæiske Union står for. De europæiske værdier er baseret på demokrati og et åbent samfund, hvor der er plads til, at alle uanset tro og oprindelse kan bo, arbejde og trives. Rådet vil bekæmpe de terrorister, som angriber disse værdier og søger at nå deres mål ved vold.

Punkt 3

Herudover understreges det, at Rådet vil styrke sit engagement i terrorbekæmpelsen og opretholdelsen af principperne om frihed, sikkerhed og retfærdighed. Med hjælp fra EU's anti-terrorkoordinatør og i samarbejde med Europa-Parlamentet og Kommissionen vil Rådet fremskynde gennemførelsen af handlingsplanen for EU's indsats mod terrorisme og andre tiltag, der allerede er truffet beslutning om.

Punkt 4

Erklæringsudkastets punkt 4 indeholder tiltag vedrørende forfølgning og efterforskning af terrorisme på tværs af landegrænserne. Den umiddelbare prioritet for EU skal være at bygge videre på de allerede eksisterende stærke rammer for optrævling, efterforskning og retsforfølgning af terrorisme på tværs af landegrænserne med henblik på, at man bl.a. kan bekæmpe terroristers planlægning og økonomiske fundament.

I den forbindelse lægges der inden for det strafferetlige samarbejde konkret op til, at Rådet skal nå til politisk enighed om rammeafgårelsen om logning af teletrafik i oktober 2005, rammeafgårelsen om den europæiske bevissikringskendelse i december 2005 og rammeafgårelsen om udveksling af oplysninger mellem retshåndhævende myndigheder ligeledes i december 2005.

Endvidere lægges der op til, at Rådet inden for området for bekæmpelse af terrorfinansiering i december 2005 skal nå til enighed om en forordning vedrørende elektronisk overførsel af likvide midler og et kodeks til at forhindre misbrug af velgørhedsorganisationer til finansiering af terrorisme. Samtidig lægges der op til, at medlemsstaterne skal implementere det tredje direktiv om hvidvaskning af penge, at medlemsstaterne skal sikre, at der findes sådanne nationale enheder, at finansiel efterforskning kan indgå i alle terrorefterforskninger samt endelig, at der skal udvikles

effektive indefrysningsskaber. Endelig lægges der op til, at man i december 2005 skal vurdere EU's indsats på området generelt.

Herudover lægges der inden for området for informationsudveksling i overensstemmelse med Haag-programmet op til, at udvekslingen af politimæssige og judicielle oplysninger skal styrkes gennem Europol og Eurojust, og at der skal ske en styrkelse af medlemslandenes sikkerheds- og efterretningstjenesters støtte til SitCen (Generalsekretariatets Situations Center). Udviklingen i medlemsstaternes samarbejde med SitCen forventes fulgt op af en afrapportering i december 2005.

Endvidere lægges der op til en forbedring af informationsudvekslingen om forsvundne og stjålne eksplosivstoffer.

Endelig lægges der under punkt 4 op til, at medlemsstaterne skal bruge resultaterne af den første evalueringsrunde, der i løbet af de seneste par år er gennemført på baggrund af Rådets afgørelse af 28. november 2002 (om indførelse af en ordning til evaluering af retssystemerne og deres nationale anvendelse i bekæmpelsen af terrorisme) således, at medlemsstaternes nationale anti-terror kapaciteter kan blive styrket.

Punkt 5

Erklæringsudkastets punkt 5 omhandler indsatsen mod terrorrekruttering. I den forbindelse understreges nødvendigheden af en målrettet indsats mod de faktorer, der bidrager til radikaliserings og rekruttering til terrorgrupper, og der lægges op til, at Rådet i december 2005 skal vedtage en EU strategi på området.

Punkt 6

Erklæringsudkastets punkt 6 omhandler beskyttelse af civilbefolkningen og infrastrukturer.

I den forbindelse opfordres medlemsstaterne til i december 2005 at nå til enighed om fælles standarder for sikkerhedsanordninger og sikre udstedelsesprocedurer for identitetskort, samt snarest muligt derefter at nå til enighed om mere detaljerede standarder for identitetskort.

Endvidere lægges der op til en videreudvikling af muligheden for at udveksle visa- og efterforskningsinformationer via Visa Informations Systemet (VIS) og det nye Schengen Informations System (SIS II), således at grænserne kan beskyttes bedst muligt gennem stærkere og mere fleksible informationssystemer.

Samtidig opfordres Kommissionen til i november 2005 at fremlægge en meddelelse om styrket samspil mellem VIS, SIS II og Eurodac og i september 2005 et forslag til de retshåndhævende myndigheders adgang til VIS med henblik på vedtagelse i december 2005.

Endvidere lægges der op til, at EU i forbindelse med anvendelse af VIS-systemet og den heri forudsatte brug af fingeraftryk i første række skal prioritere identitetssikring af visumansøgere fra højrisiko regioner/lande.

Herudover skal fælles standarder for flysikkerhed genovervejes og styrkes senest i slutningen af 2005, ligesom de aftalte standarder for maritim sikkerhed og havnesikkerhed skal implementeres.

Ligeledes skal der ved udgangen af 2005 opnås enighed om et fælles europæisk program om beskyttelse af kritiske infrastrukturer med henblik på at højne standarderne i de enkelte medlemsstater.

Endelig opfordres Kommissionen til i oktober 2005 at fremlægge et forslag om passageroplysninger.

Punkt 7

I erklæringsudkastets punkt 7 understreges vigtigheden af at forbedre evnen til at håndtere og minimere konsekvenserne af terrorangreb.

I den forbindelse opfordres medlemsstaterne til jævnligt at gennemføre fælles anti-terror øvelser.

Endvidere lægges der op til, at der skal udvikles et akutberedskab såvel nationalt som på EU niveau. Udviklingen på dette område skal følges op af en afrapportering i december 2005.

Endelig lægges der op til, at der skal udvikles informationsudvekslingssystemer samt udvikles procedurer, der gør det muligt at træffe fælles beslutninger i nødstilfælde, navnlig i tilfælde af terrorangreb, der rammer mere end ét medlemsland. Udviklingen på dette område forudsættes ligeledes fulgt op af en afrapportering i december 2005.

Punkt 8

I erklæringsudkastets punkt 8 gentages vigtigheden af, at der ydes støtte til ofre for terrorisme, herunder i form af økonomisk bistand til ofre og deres familier.

Punkt 9

I erklæringsudkastets punkt 9 lægges der op til, at Rådet skal understrege betydningen af en verdensomspændende indsats på området og i den forbindelse forstærke sit samarbejde med visse tredjelande, herunder USA og andre allierede. Samtidig vil Rådet fortsætte med at støtte FN i bestræbelserne på at opnå enighed om en generel konvention om bekæmpelse af terrorisme.

Punkt 10

Afslutningsvist lægger erklæringsudkastet op til, at Rådet – i lyset af de brutale og tragiske begivenheder i London – løbende skal vurdere, om der er behov for yderligere tiltag på europæisk plan. Rådet skal i den forbindelse gøre status over fremskridtene på området i december 2005 og præsentere Det Europæiske Råd for en opdateret handlingsplan for EU's indsats mod terrorisme på dets møde i december med henblik på, at det til stadighed sikres, at de rigtige rammer for bekæmpelse af terrorisme er til stede.

3. Gældende dansk ret

I lyset af erklæringsudkastets overordnede karakter og karakteren af de spørgsmål, som forventes at skulle drøftes på rådsmødet, er der ikke fundet anledning til at foretage en omfattende beskrivelse af dansk ret og praksis på de forskellige områder, som erklæringen omfatter, jf. herved at sagen ikke i sig selv har lovgivningsmæssige konsekvenser.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Rådserklæringen er ikke juridisk bindende og har derfor ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Gennemførelsen af de enkelte elementer i rådserklæringen kan have lovgivningsmæssige og/eller statsfinansielle konsekvenser.

5. Høring

Der er – som følge af det korte tidsforløb – ikke foretaget høring i anledning af udkastet til rådserklæring om bekæmpelse af terrorisme.

6. Nærhedsprincippet

Sagen vurderes ikke at give anledning til overvejelser i forhold til nærhedsprincippet.

7. Andre landes kendte holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdninger til sagen.

8. Foreløbig generel dansk holdning

Fra dansk side er man positiv over for de beskrevne tiltag i rådserklæringen.

Regeringen agter at indtage en fleksibel og åben holdning til drøftelsen af rådserklæringen og til forslag, der kan bidrage til yderligere at styrke EU's arbejde med bekæmpelse af terrorisme. I lyset heraf agter regeringen at tilslutte sig rådserklæringen om bekæmpelse af terrorisme.

9. Europa-Parlamentet

Udkastet til rådserklæring om bekæmpelse af terrorisme har ikke været forelagt for Europa-Parlamentet.

10. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Sagen har ikke været drøftet i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg

Denne sag har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Efter terrorangrebene i USA den 11. september 2001 blev et udkast til rådskonklusioner forelagt for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg forud for det ekstraordinære rådsmøde den 20. september 2001. Et aktuelt notat om sagen blev oversendt den 18. september 2001. Rådskonklusionerne blev efterfølgende oversendt til Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg den 21. september 2001.

Endvidere blev Folketingets Europaudvalg den 21. september 2001 orienteret om det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd samme dag. Folketingets Europaudvalg modtog efterfølgende den 25. september 2001 en mundtlig redegørelse for det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd, ligesom konklusionerne fra mødet blev oversendt til udvalget.

Opfølgning på konklusionerne og handlingsplanen fra september 2001 har efterfølgende været forelagt til orientering forud for den fælles samling i Rådet (økonomi og finans/retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 16. oktober 2001. Status på opfølgningen blev endvidere

forelagt for Folketingets partier forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 6.-7. december 2001. Aktuelt notat blev oversendt til Folketingets partier den 29. november 2001. Aktuelt notat om sagen blev efterfølgende oversendt til Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg henholdsvis den 3. december 2001 og den 10. december 2001. Opfølgning på konklusionerne og handlingsplanen fra september 2001 har endelig været forelagt til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 13.-14. juni 2002.

Efter terrorangrebene i Madrid den 11. marts 2004 blev et aktuelt notat om bekæmpelse af terrorisme oversendt til Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg den 18. marts 2004 forud for det ekstraordinære rådsmøde (retlige og indre anliggender) den 19. marts 2004.

Endvidere blev et udkast til Det Europæiske Råds erklæring om bekæmpelse af terrorisme oversendt til Folketingets Europaudvalg den 23. marts 2004 og til Folketingets Retsudvalg den 24. marts 2004. Et revideret senere udkast til erklæring blev oversendt til Folketingets Europaudvalg den 25. marts 2004.

Et aktuelt notat om opfølgning på Det Europæiske Råds erklæring om bekæmpelse af terrorisme blev desuden oversendt til Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg forud for rådsmøderne (retlige og indre anliggender) den 30. marts 2004, den 29.-30. april 2004 og den 8. juni 2004.

Endvidere blev et aktuelt notat om opfølgning på Det Europæiske Råds konklusioner af 17.-18. juni 2004 om bekæmpelse af terrorisme oversendt til Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 19. juli 2004.

Et aktuelt notat om status for EU's indsats mod terrorisme blev oversendt til Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg forud for rådsmøderne (retlige og indre anliggender) den 25.-26. oktober 2004, 19. november 2004, 2.-3. december 2004 og senest den 2.-3. juni 2005.

Rådsafgårelsen om en ordning for evaluering af retssystemerne og deres nationale anvendelse i bekæmpelsen af terrorisme er tidligere forelagt for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg, senest blev et aktuelt notat om rådsafgårelsen oversendt til udvalgene forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 28. november 2002.